

POSTANOWIENIE

Dnia 2 sierpnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z wniosku Z. Ś.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 sierpnia 2011 r.,
zażalenia wnioskodawcy na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 31 stycznia 2011 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 27 października 2006 r. stwierdził, że Z. Ś., jako członek zarządu „S.R. W.” Spółki z o.o., odpowiada osobiście za jej zaległości z tytułu:

- nieopłacenia składek na ubezpieczenie społeczne za okres od kwietnia 2003 r. do lipca 2004 r. oraz od września 2004 r. do stycznia 2005 r. w kwocie 218.582,05 złotych z odsetkami od dnia wymagalności do dnia wydania decyzji;
- nieopłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lipca 2003 r. do lipca 2004 r. oraz od września 2004 r. do stycznia 2005 r. w kwocie 32.554,52 złotych wraz z odsetkami od dnia wymagalności do dnia wydania decyzji;

- nieopłacenia składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od czerwca 2003 r. do lipca 2003 r. oraz od września 2003 r. do lipca 2004 r. i od września 2004 r. do stycznia 2005 r. wraz z odsetkami od dnia wymagalności do dnia wydania decyzji.

Uwzględniając odwołanie Zbigniewa Świergota, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 14 lipca 2010 r. zmienił zaskarżoną decyzję i zwolnił odwołującego z osobistej odpowiedzialności za zaległości Spółki z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i zasądził na jego rzecz od organu rentowego kwotę 7.200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 31 stycznia 2011 r. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od wyroku Sądu pierwszej instancji i zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 2.700 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania wskazano art. 98 k.p.c. oraz przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Zażalenie na zawarte w wyroku postanowienie o kosztach postępowania apelacyjnego wniósł odwołujący, domagając się zmiany orzeczenia i zasądzenia na jego rzecz od organu rentowego dalszej kwoty 2.700 złotych tytułem spornych kosztów wraz z kosztami postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym.

W uzasadnieniu zażalenia wskazano, że zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. strona przegrywająca sprawę powinna zwrócić stronie przeciwnej koszty wynagrodzenia adwokata. W przypadku sporu o odpowiedzialność za zaległości składkowe opłata za czynności adwokata ustalana jest stosownie do przepisu § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), czyli w odniesieniu do wartości przedmiotu sprawy, który w niniejszym przypadku wynosił 263.438,42

złote. W świetle § 13 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 7 rozporządzenia należne stronie koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym odpowiadają zatem 75% stawki minimalnej wynoszącej 7.200 złotych, co daje kwotę 5.400 złotych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Istota niniejszego problemu sprowadza się do pytania o wysokość należnych odwołującemu się Z. Ś. kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym - Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, zakończonym wyrokiem z dnia 31 stycznia 2011 r., mocą którego oddalono apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 lipca 2010 r. Do zwrotu tychże kosztów przez organ rentowy żalący się – jako strona wygrywająca sprawę - jest uprawniony z mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. W myśl § 2 ust. 1 i 2 oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm., zwanego dalej rozporządzeniem) zasądzając opłatę za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy adwokata, a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Podstawę zasądzenia opłaty stanowią zaś określone w kolejnych rozdziałach rozporządzenia stawki minimalne, których wysokość zależy od wartości przedmiotu sprawy lub jej rodzaju. W świetle § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia stawki minimalne za prowadzenie sprawy w postępowaniu apelacyjnym przez sądem apelacyjnym wynoszą 75% stawki minimalnej, a jeżeli w pierwszej instancji nie prowadził sprawy ten sam adwokat – 100% stawki minimalnej, w obu wypadkach nie mniej niż 120 złotych.

Pozostaje zatem rozważyć kwestię stawki minimalnej opłaty za czynności adwokacie należnej w rozpoznawanej sprawie.

Wypada przypomnieć, że niniejsze postępowanie sądowe zostało zainicjowane odwołaniem Z. Ś. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w [...] z dnia 27 października 2006 r. stwierdzającej, że odwołujący jako członek zarządu „S. R. W.” Spółki z o.o. odpowiada osobiście za jej zaległości z tytułu:

- nieopłacenia składek na ubezpieczenie społeczne za okres od kwietnia 2003 r. do lipca 2004 r. oraz od września 2004 r. do stycznia 2005 r. w kwocie 218.582,05 złotych z odsetkami od dnia wymagalności do dnia wydania decyzji;
- nieopłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lipca 2003 r. do lipca 2004 r. oraz od września 2004 r. do stycznia 2005 r. w kwocie 32.554,52 złotych wraz z odsetkami od dnia wymagalności do dnia wydania decyzji;
- nieopłacenia składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od czerwca 2003 r. do lipca 2003 r. oraz od września 2003 r. do lipca 2004 r. i od września 2004 r. do stycznia 2005 r. wraz z odsetkami od dnia wymagalności do dnia wydania decyzji.

W judykaturze wyrażany jest pogląd, iż chociaż sprawę o zaległe składki na ubezpieczenia społeczne można niewątpliwie zakwalifikować rodzajowo do spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, to nie ma żadnych powodów, aby poprzez § 5 rozporządzenia (przyjmujący kryterium podobieństwa rodzajowego spraw) do wynagrodzenia pełnomocnika będącego adwokatem w takiej sprawie stosować § 12 ust. 2 tegoż aktu, ustanawiającego stałą stawkę minimalną w wysokości 60 złotych, a nie § 6 rozporządzenia, łączącego stawki minimalne z wartością przedmiotu sprawy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 1993 r., II UZP 5/93, OSNCP 1993 nr 11, poz. 194 oraz postanowienie z dnia 5 czerwca 2009 r., I UZP 1/09, niepublikowane).

Warto nadmienić, że do określenia wartości przedmiotu zaskarżenia stosuje się przepisy o wartości przedmiotu sporu. Obowiązuje przy tym zasada, iż wartość przedmiotu zaskarżenia nie może być wyższa od wartości przedmiotu sporu. Przedmiot zaskarżenia nie jest bowiem samodzielny, lecz stanowi pochodną przedmiotu sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2001 r., II UKN 249/00, LEX nr 551037 i z dnia 22 kwietnia 2002 r., II UZ 11/02, OSNP wkł. 2002, nr 17, poz. 7).

W niniejszym przypadku pierwotna wartość przedmiotu sporu, będąca zgodnie z art. 19 § 1, art. 20 i art. 21 k.p.c. zsumowaną kwotą dochodzonych roszczeń pieniężnych, bez odsetek, pożytków i kosztów, odpowiadała łącznej kwocie składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wymienionych w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, tj. kwocie 263.438,42 złotych. Jednakże jak wynika z uzasadnień wyroków Sądów obydwu instancji, po wydaniu zaskarżonej decyzji skutecznie kontynuowano postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez Naczelnik Urzędu Skarbowego na wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako wierzyciela, wskutek czego zaległość składkowa płatnika zmalała do kwoty 131.417,86 złotych plus odsetki. Ta kwota stanowi ostateczną wartość przedmiotu sporu i zaskarżenia apelacyjnego.

Wprawdzie zmiana wartości przedmiotu sporu nastąpiła jeszcze w trakcie postępowania przed Sądem Okręgowy, jednak w myśl § 4 ust. 2 rozporządzenia, w razie zmiany w toku postępowania wartości przedmiotu sprawy stanowiącej podstawę obliczenia opłat za czynności adwokackie, bierze się pod uwagę wartość zmienioną, poczynając od następnej instancji. Słusznie zatem Sąd Okręgowy ustalił należne odwołującemu koszty zastępstwa procesowego za pierwszą instancję od pierwotnej wartości przedmiotu sporu, czyli kwoty 263.438,42 złotych, a Sąd Apelacyjny obliczył koszty w postępowaniu drugoinstancyjnym według ostatecznej wartości przedmiotu sporu i zaskarżenia apelacyjnego, tj. kwoty 131.417,86 złotych. W świetle § 13 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 5 rozporządzenia, wynagrodzenie adwokata za prowadzenie niniejszej sprawy w postępowaniu apelacyjnym wynosi więc 2.700 złotych.

Wobec prawidłowości zaskarżonego postanowienia należało orzec o oddaleniu zażalenia stosowanie do art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.